

המלצה לקראת חנוכה: הכירו את פארק (גן לאומי) נבי סמואל

Posted on 14 בנובמבר 2021 by שוש להב

שילוב מרתק של אתר עתיקות, נופי מדרגות חקלאיות, מעיין הררי ובוסתנים וקבר שמואל הנביא, בנבי סמואל

Categories: [כחול לבן](#), [ראשי](#)

Tag: [פארק נבי סמואל](#)

פארק נבי סמואל הוא שילוב מרתק של אתר עתיקות, נופי מדרגות חקלאיות, מעיין הררי ובוסתנים. בלב האתר ניצב מבנה גדול מהתקופה הצלבנית ובו קבר שמואל הנביא. המקום הנישא הוא נקודת תצפית מן המרהיבות בישראל.

מוקדי עניין:

קבר שמואל הנביא

שרידי יישוב מימי בית שני

שרידים של מבצר ומבנה צלבניים

מעיין ושרידי חקלאות הררית

אודות האתרים בפארק נבי סמואל

מעין חנה: תוואי דרך קדומה יורד אל בוסתן עצי תות, זית ותאנה. הבוסתן שוכן ליד מעיין קטן, הנובע מתוך מערה. בסלעים שמעל המערה התגלו פתחי מערות קבורה מימי בית ראשון. בצל עצי התאנה הוצבו שולחנות פיקניק וזו פינת מרגוע נעימה.

רובע מגורים מימי בית שני: בחפירות נחשפו שני טורי מבנים שהם חלק מרחוב ברובע מגורים גדול מהתקופה החשמונאית (מאה 2 לפנה"ס). המבנים השתמרו בגובה נדיר: כ-4 מ', וברובע משולבים גם מבנים מאוחרים יותר. בימי אלכסנדר ינאי, שהרחיב את ממלכת החשמונאים, היישוב ננטש. מתחת לשרידים אלו התגלו שרידי יישוב מהתקופה הפרסית (מאות 6-4 לפנה"ס), ובו טביעות "יהד" על ידיות של קנקנים ² ממצא המרמז שהאתר היה מרכז מנהלי של פחוות יהודה. כן התגלו חרסים מימי ממלכת יהודה.

החפיר המערבי: באגף המערבי של המבצר הצלבני נראה קטע מחפיר המצודה, שמלאכת חציבתו לא נשלמה. גושי האבן הגדולים, המופרדים בחלקם מהסלע, מרשימים מאוד.

מראה של פארק נבי סמואל. צילום דורון ניסים

המחצבה: מצפון למבנה המרכזי, והיא נראית כיום כמשטח סלע גדול. הצלבנים חצבו כאן אבני בנייה וכך נוצר קיר זקוף בגובה 5 מ', ועליו הניחו את אבני החומה. בקצה הצפוני של המשטח המפולס הם בנו אורווה ונותרו בה אבוסי הסוסים. ממזרח לאורווה נחצבה אורווה קטנה יותר. במרכז המחצבה נותרו שלושה עמודי סלע חצובים בגובה מטר אחד בערך. תפקידם אינו ברור. יש המשערים ששנים רבות קודם לתקופה הצלבנית, בימי המקרא, שכנה כאן הבמה שבגבעון. במקרא מסופר ששלמה המלך הלך לבמה שבגבעון לזבוח זבח: "וילך המלך גבעונה לזבוח שם כי היא הבמה הגדולה" (מלכים א, ג 3). הכפר אל-ג'יב, כקילומטר וחצי מצפון לבמה, מזוהה כגבעון המקראית. האם קדושתו של הר שמואל בימינו היא הד לאותם ימים רחוקים?

מתקני תעשייה קדומים: במתחם המבנה המרכזי, כלומר בתחום המבצר הצלבני נראים שרידי גת ביזנטית, ולידה שרידי תנור ששימש בתקופה הממלוכית להתכת מתכות. בפאה הדרומית של המבצר התגלו שרידי כבשן צריפה של קרמיקה ³ תעשייה שהתפתחה כאן בתקופה הביזנטית ונמשכה גם בתקופה הערבית הקדומה.

ציון קבר שמואל הנביא: מאז התקופה הביזנטית המסורת הנוצרית מזהה במקום את רְמָה, מקום קבורתו של שמואל הנביא. מסורת זו מקובלת על יהודים ומוסלמים כאחד. ציון הקבר נמצא במערה חצובה בסלע, מתחת למבנה המרכזי. המבנה המרכזי הוא חלק מהכנסייה של המבצר שבנו הצלבנים במאה ה-12. באולם הכניסה נותרו הקמרונות והקירות המסיביים המאפיינים את סגנון הבנייה הרומנסקי של הצלבנים. במבנה הכנסייה משולב מסגד מן התקופה הממלוכית (המאה ה-14). במבנה נעשה שיפוץ נרחב בראשית המאה ה-20.

מקום התפילה של המוסלמים הוא באולם שאחרי המבואה. מקום התפילה של היהודים הוא במערה שבה נמצא ציון קברו של שמואל הנביא. גרם מדרגות יורד אליה בצד אולם המבואה.

אירוע ממלכת ירושלים בנבי סמואל. צילום מירי אלטשולר, רט"ג

מוזמנים גם לבקר בקבוצת הפייסבוק שלנו 'טיול משפחתי בארץ ובעולם